

ACTA

X Trobada de la Xarxa d'Equipaments i Serveis d'Educació Ambiental i Ús Públic de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona

Masia Can Deu
Fundació Antiga Caixa Sabadell 1959
Sabadell

6 de juliol de 2017

Programa

- 9 h Benvinguda i esmorzar.
- 9.45 h Paraules a càrrec de **Jordi Bellapart**, gerent de Serveis d'Espais Naturals. Diputació de Barcelona.
- 10 h «Activitats d'educació ambiental a la Xarxa de Parcs Naturals en aquests dos darrers anys». **Josep Melero**, cap de la Secció de Divulgació i Comunicació. Diputació Barcelona.
- Paraules adreçades per **Ramon Espinach**. Cap de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona
- 10.15 h «Aplicatius informàtics en l'educació ambiental. Potencialitats de l'ús de les app als espais naturals protegits gestionats per la Xarxa de Parcs Naturals». **Lluïsa Cendón**, especialista en disseny de materials educatius digitals.
- 10.45 h «Un cas pràctic: els arbres del Montnegre, app realitzada pels alumnes de 3r, 4t i 5è d'Educació Primària de l'Escola d'Hortsavinyà». **Carles López**, professor-coordinador de l'app i tres alumnes representants de l'escola.
- Debat moderat per **Maria Gràcia Salvà**, tècnica de gestió i ús públic de la Secció de Divulgació i Comunicació. Diputació Barcelona.
- 11.45 h Pausa
- 12 h «Radiografia de les activitats d'educació ambiental als parcs de Garraf, Foix Olèrdola durant l'últim trimestre del 2016». **Anna Broch, Helena Caselles, Gina Güell i Marc Pascual**, Projecte del fi de Màster en Intervenció i Gestió Ambiental: Persona Societat, Universitat de Barcelona.
- Debat moderat per **Josep Melero**, cap de la Secció de Divulgació i Comunicació.
- 13 h Visita al **Museu de la Vida al Camp** i a les instal·lacions de l'Espai Natura. Fundació Sabadell 1859.
- 14 h Fi de la jornada

Debat

Després de la presentació de la darrera comunicació, es va iniciar un breu debat entre els assistents a partir de la complementació de post-its de colors on calia apuntar propostes (una idea = un post-it) en relació a les **debilitats** detectades en els equipaments o els parcs (post-it blaus) o el conjunt de la XPN (post-it grocs) en relació a l'EA i l'UP, i alhora, en altres post-its (rosa i carbassa, respectivament), **propostes d'actuació** per subsanar-les. Cada assistent podia omplir només dos post-its amb una idea a cada un.

Del recull i agrupació de propostes en van sortir les següents idees, que han estat convenientment redactades per facilitar la comprensió. Hem intentat agrupar-les per coincidències temàtiques sota un mateix epígraf. Entre parèntesi, s'indica el nombre de vegades que diferents persones ha destacat la idea s'han ordenat per ordre decreixent en cada epígraf. Val a dir que a vegades, les idees semblen contradir-se entre elles, però la manca de temps per a debatre-les no va permetre més concreció.

1. Debilitats de la Xarxa de Parcs Naturals (21)

D'estratègia (5)

- Existeix un **enfocament massa centralista a la XPN** pel que fa als objectius de l'EA. En aquest sentit, hi ha una manca d'autonomia decisòria dels parcs en relació als objectius comuns de l'EA. (2)
- La diversitat d'espais naturals de la XPN amb metodologies distintes de treball no permeten tenir una estratègia d'activitats comunes. Cada Parc és **un regne de taifes**.(2)
- Manca un **Pla Estratègic comú de l'EA** a tota la XPN.

De metodologia procedimental (9)

- L'estructura administrativa que sustenta la XPN és molt gran i feixuga, amb un **burocràcia aparellada molt lenta**. (3)
- Es constaten dificultats evidents per part dels concessionaris per poder mantenir el nivell de qualitat professional requerida en els serveis d'EA per **raó de la reducció de recursos econòmics** d'alguns programes concessionats. Això reverteix en la contractació dels educadors ambientals (feina fixa, nivell dels sous etc.) (2).
- Manca d'una **coordinació general**.
- Els **sistemes contractuals vigents** (els actuals plecs de condicions) no ajuden a trobar una complicitat entre l'equip gestor i el concessionari, i per tant, no ajuden a fer-ne un seguiment acurat del servei ofert entre la DIBA i l'entitat concessionada o conveniada.
- Els plecs de condicions estan esbiaixats cap una **visió massa economicista** de l'oferta (prima massa l'oferta econòmica).
- Els **petits marges econòmics** de molts programes i activitats d'EA, no permeten als concessionaris dedicar tot el temps que es voldria a iniciar treballs en xarxa i a renovar-se.

De motivació (1)

- A vegades es troba personal poc motivat en els parcs, per evolucionar i tirar endavant propostes de millora.

D'informació i divulgació (4)

- La comunicació i divulgació de les activitats es fa de **forma dividida** en diversos fronts informatius. No s'arriba al públic potencial (2).

- Manca una **estratègia d'acolliment** als parcs amb criteris d'EA adreçada als visitants que no venen de forma organitzada.
- Cal trobar el "**missatge**" que connecti amb el visitant per fer arribar els objectius de l'EA.

De transversalitat territorial (2)

- Hi ha una **manca de coneixement, col·laboració i control** amb entitats i empreses no concessionàries que fan activitats als parcs.
- Hi ha una **manca de permeabilitat** en la participació entre entitats, empreses i la societat civil.

2. Propostes d'actuació a la XPN (18)

De metodologia procedimental (11)

- Canviar els criteris objectius en els **concursos de licitació** perquè el preu no sigui mai l'element definitiu per escollir entre una proposta educativa o una altra. Ha de ser la qualitat la que destaquï en l'elecció. En aquest sentit, caldria definir criteris comuns que ajudin a concretar l'expertesa temàtica i coneixement del territori; i les competències comunicatives i de complicitat existent; aquestes sempre haurien d'estar per sobre dels criteris economicistes. (3)
- Cal reprendre l'extinta **Comissió de seguiment d'equipaments i serveis d'EA i UP** de la XPN que existia anys enrere. Això permetria fer un seguiment i avaluació de l'EA i l'UP de forma participada (2)
- Cal seguir treballant en **projectes comuns i participatius** com el programa "El Montseny a l'Escola" (2).
- Cal potenciar una **Estratègia d'Educació Ambiental** per a tota la XPN. (2)
- Cal mantenir **espais de trobada a cada Parc** (i on no hi hagin, crear-los) que generin contactes sovintejats entre els tècnics gestors de l'espai i els responsables de l'EA i l'UP a cada Parc.
- Cal crear **equips de gestió multidisciplinaris** per tendre els programes d'EA.

De recursos (3)

- Cal més suport en la **gestió dels recursos humans** i dotar de més personal tècnic els àmbits referits a l'EA en la XPN (2)
- Cal mantenir algun tipus de conveni estable o col·laboració permanent amb el **Departament d'Educació** de la Generalitat de Catalunya.

D'informació i divulgació (4)

- Cal fer una **proposta global** de tota l'oferta escolar que es fa a nivell de la XPN en tot l'àmbit de Catalunya. Caldria repensar una estratègia divulgativa conjunta dels equipaments d'EA i UP a partir d'una imatge comuna i de qualitat envers **els** escoles (3)
- Cal adaptar-se a les **TIC** i mirar d'usar menys paper imprès.

3. Debilitats a nivell de Parc o d'equipament (15)

De metodologia procedimental (4)

- Tots els membres de l'equip han de tenir una **formació pluridisciplinària** per poder fer diverses activitats i garantir la supervivència de l'empresa i la satisfacció del client.

- **Falta temps material** al personal tècnic del Parc per fer un seguiment i un acompanyament més proper als responsables dels equipaments d'EA i UP dels parcs.
- Hi ha una **poca implicació** i un poc coneixement de la població local en relació a les activitats d'EA.
- Les condicions temporals de les **concessions administratives** no permeten fer inversions a llarg termini per part dels concessionaris.

D'informació i divulgació (4)

- Tenim dificultats per fer **difusió conjunt** dels equipaments que sigui eficaç i que doni una imatge de marca única de qualitat.
- Tenim dificultats per **atreure certs sectors de públic**.
- Tenim dificultats per **conèixer totes les activitats d'EA** de tots els establiments privats que actuen dins un parc.
- Cal millorar la **senyalització** en els parcs.

De càrregues de feina (3)

- Hi ha **molta càrrega de feina** en molts àmbits diferents que fa que no puguem centrar-nos en la millora de projectes concrets, per la reflexió i la millora dels programes. Falta personal tècnic per atendre l'EA i l'UP als parcs. (3)

D'acolliment (2)

- Manca una **estratègia d'acolliment** als parcs adreçada als visitants que no venen de forma organitzada, amb criteris d'EA.
- Manca un **centre d'acolliment i d'interpretació** del Parc amb materials divulgatius i recursos audiovisuals i expositius (al Foix).

D'estacionalitat (1)

- Caldria fer accions per **trencar l'estacionalitat** de les activitats que es fan en alguns parcs (primavera i tardor) que concentren molta població en indrets específics.

D'ocupació (1)

- Hi ha una clara **baixada de la demanda** d'activitats d'educació ambiental als equipaments per part de les escoles. Caldria seduir-les novament (2)

4. Propostes d'actuació a nivell de Parc o equipament (13)

De metodologia procedimental cap endins (3)

- Cal establir un **Pla de formació** per treballar en equip en el si de cada Parc i treballar l'EA. Especialment, sobre didàctica del patrimoni i educació a adults. (2)
- Caldria **formar als informadors** dels parcs perquè tinguin nocions d'educació ambiental.
- Calen **més recursos** (econòmics, materials, tècnics).

De metodologia procedimental cap enfora (3)

- Cal fer un **programa específic d'EA** per a les escoles locals.
- Cal renovar i **innovar** en accions i activitats d'EA que es fan als parcs.
- Cal fer accions per assegurar l'**arrelament de la població** al Parc.

D'informació i divulgació (6)

- Millorar la **senyalització** dels parcs, especialment per aprofitar més les possibilitats de comunicar i interpretar el patrimoni que es troba en cada Parc. (2)

- Cal que cada Parc disposi d'un **Pla de Comunicació**.
- Cal avançar en la divulgació **d'activitats d'ecoturisme** vinculats a la Carta Europea de Turisme Sostenible.
- Cal arribar a **més tipologies de públic** que actuen dins un Parc, i no només fer accions cap el públic familiar.
- Cal cercar la complicitat d'acció en EA amb les **entitats del territori** i els ajuntament del Parc.

Sabadell, 6 de juliol de 2017